

Jätehuoltolautakunnan työkalut kierrätyksen edistämisessä

2.9.2025

Leena Salmelainen, Lounais-Suomen
jätehuoltolautakunta

Mahdollisuus antaa kunnallisia jätehuoltomääräyksiä

Jätelain 91 §:n mukaan kunnan jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon osalta mm.:

- Jätteiden **lajittelusta** syntypaikalla ja lajiteltujen jätteiden keräämisestä kiinteistön jäteastioihin tai toimittamisesta niille järjestettyihin alueellisiin vastaanottopaikkoihin. Tarkoituksena on saada jätteen haltijat lajittelemaan kierrätyskelpoiset jätteet niiden syntypaikalla.
- Jätteiden kiinteistöittäisistä **erilliskeräysvelvollisuuksista** ml. määräykset joilla voidaan poiketa jäteasetuksen vaatimuksista:
 - Määräyksillä voidaan velvoittaa jäteasetuksessa säädettyä laajempaan erilliskeräykseen, jos se on tarpeen jätelaissa tarkoitetun etusijajärjestyksen toteuttamiseksi.
 - Jäteasetusta laajempi erilliskeräys voidaan määrätä joko niin, että kiinteistönhaltijat voivat osallistua siihen vapaaehtoisesti tai niin, että keräykseen kuuluminen on pakollista.

- Jätteen **pienimuotoisen omatoimisen käsittelyn sallimisesta**, kuten:
 - Biojätteen, kuivakäymäläjätteen ja puutarhajätteen kompostoinnista
 - Jätevesilietteiden kompostoinnista ja hyödyntämisestä lannoitteena maataloudessa

Tavoitteena on mahdollistaa kierrätykseen soveltuvien materiaalien käsittely ja hyödyntäminen mahdollisimman lähellä jätteiden syntypaikkaa.

Omatoiminen jätteiden käsittely on sallittua vain, jos se on erikseen hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

Voimassa olevat määräykset

Lounais-Suomen nykyisin voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä on annettu määräykset:

- ✓ jätteiden lajitteluvelvollisuuksista ja lajiteltujen jätteiden toimittamisesta niille tarkoitettuihin jäteastioihin ja vastaanottopaikkoihin
- ✓ kaikkien kiinteistön haltijoiden mahdollisuudesta liittyä vapaaehtoisesti alueella järjestettyyn bio- ja pakkausjätteiden kiinteistöittäiseen erilliskeräykseen (mahdollisuus ei koske joitakin saaristoalueita).
- ✓ bio-, kuivakäymälä- ja puutarhajätteen sekä tiettyjen pienpuhdistamo- ja saostussäiliölietteiden omatoimisen pienimuotoisen käsittelyn sallimisesta

Kannustavien jättemaksujen käyttö

Jätelain 78 §:n mukaan kunnan jätemaksujen on mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Eri jätelajien jätehuollosta perittäviä maksuja tulisi porrastaa niin, että kierrätettävistä jätteistä perittäisiin suhteessa pienempää maksua kuin sekajätteestä.

Käytännössä maksuohjausta voidaan toteuttaa esim.:

- kattamalla osa kierrätykseen kelpaavien jätteiden jätehuollon kustannuksista sekajätteen jätehuollon järjestämisestä perittävillä maksuilla
- porrastamalla aluekeräysmaksuja siten, että maksu on pienempi kiinteistöillä, joilla biojätteet kompostoidaan

Maksujen ohjaavuus Lounais-Suomen jätetaksassa

Nykyiset jätetaksan mukaiset maksut:

- ✓ eivät sisällä eri jätelajeista perittävien maksujen väliseen subventointiin perustuvaa maksuohjausta
- ✓ sisältävät aluekeräysmaksujen porrastuksen niin, että biojätteen kompostointi alentaa maksua

Jätehuolto-ohjelman valmistelu ja seuranta

- Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan tehtävänä on huolehtia seudullisen jätehuolto-ohjelman valmistelusta ja seurannasta.
- Varsinkin ohjelmaa valmisteltaessa lautakunta voi esittää omia näkemyksiään ja ehdotuksiaan ohjelmaan kirjattavista kierrätystä edistävistä toimenpiteistä ja tavoitteista.
- Nykyinen ohjelma koskee vuosia 2023-2028

Erilliskeräyksen laajentamisen poliittiset tavoitteet

- **Jätehuolto-ohjelman** yhtenä tavoitteena on sekajätteen sisältämien erilliskerättävien jätemateriaalien määrään (38 % sekajätteestä) puolittaminen. Tavoitteina mm:
 - Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan laajasti vapaaehtoinen liittyminen kunnan järjestämään erilliskerättävien jätteiden kiinteistökohtaiseen kuljetukseen (toteutettu)
 - Kierrätettävien jätteiden erilliskeräystä tuetaan kannustavilla jätemaksuilla siten, että kierrätys on aina energiahyödyntämistä edullisempaa.

Lounais-Suomen jätehuollon **palvelutasotavoitteita**:

- Palvelut toteutetaan logistiikan, talouden, jätteiden saannon ja ympäristön kannalta tehokkaasti pyrkien kohti kierrätysasteen kasvattamista.
- Tarvittaessa LSJH järjestää lakimääräistä tasoa parempaa palvelutasoa, josta voi seurata myös kustannusvaikutuksia asukkaille.

Velvoittavan kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen laajentaminen kunnan jätehuoltomääräyksillä on yksi keino pyrkiä tehostamaan jätteen lajittelua.

Lajittelun tehostuminen riippuu kuitenkin monista tekijöistä, joten on mahdollista, että erilliskeräyksen lisäämisellä ei saavuteta asetettuja tavoitteita.

Mahdollinen velvoitteiden laajentaminen olisi osin poliittinen jätehuollon järjestämistapa- ja palvelutasoratkaisu. Velvollisuutta uusien määräysten antamiseen ei ole.

Erilliskeräyksen laajentaminen jh-määräyksillä

Hyvät puolet:

- Hankkeen onnistuessa mahdollisuus edistää syntypaikkalajittelun tehokkuutta ja kierrätystä ja toimia tien raivaajana jopa valtakunnallisesti.
- Kierrätysasteen nostaminen todennäköisempää määräysten kuin vapaaehtoisuuden kautta.

Epävarmuudet:

- Tavoitteiden saavuttamisen epävarmuus vs. merkittävät panostukset
- Kierotalouslaki ovella, tuleeko lakiin perustuvia vaatimuksia poikkeavine määräaikoineen?
- Hallinnollinen taakka verrattuna tilanteeseen, jossa valtakunnallisesti yhtenäisistä toimenpiteistä säädettäisiin lain/asetuksen tasolla.
- Palveluista ja palvelutasosta viimekädessä päättävien kuntien tuen epävarmuus

